

Setkání skupiny C.A.L.M.A.Z. propojující výuku zeměpisu a tělocviku v Dánsku

Ve dnech 31. 8.–4. 9. 2015 proběhlo již třetí oficiální setkání členů mezinárodní skupiny nazvané C.A.L.M.A.Z. (jednotlivá písmena představují počáteční písmena měst nebo univerzit, které jsou členy skupiny, M = Masarykova univerzita), která se snaží o mezioborovou integraci výuky zeměpisu a tělesné výchovy. Setkání se tentokrát konalo v dánském městě Aarhus na hostitelské univerzitě VIA College.

Cílem setkání českých, slovinských a dánských geografů a tělocvikářů byla prezentace dobré praxe každého státu v mezioborové integraci obou předmětů přímo ve výuce s dánskými studenty, příprava monografie a několik diskuzí o možnostech propojování obou předmětů.

Vzhledem k tomu, že česká skupina z Katedry geografie Pedagogické fakulty (Hana Svobodová a Jaromír Kolečka) a katedry tělesné výchovy (Marek Trávníček a Petr Vlček) dorazila do Dánska o den dříve než Slovinci, uspořádali pro ni dánští kolegové speciální program, který spočíval v představení výuky tělesné výchovy v areálu pevných kontrol pro orientační běh a ukázce půjčovny outdoorového vybavení (pro studenty a učitele je veškeré zařízení pro pobyt a sport v přírodě zapůjčováno zdarma, a to od karimatky až po potápěčské zařízení nebo motorový člun). Večer pak proběhlo oficiální zahájení programu a návštěva zbrusu nového kampusu VIA College – tehdy otevřeného tři týdny, což se projevovalo poněkud zmatenou orientací našich průvodců. VIA College byl pro nás jako sen – do prvního ročníku určitého oboru studia nastupuje cca 20–30 studentů, z nichž drtivá většina díky osobnímu přístupu vyučujících studium dokončí. V celém kampusu je kladen důraz na komfort studentů – všude se nacházejí odpočinkové prostory a malé místnosti pro samostatnou práci studentů, v areálu je např. lezecká stěna, studentský bar či volně otevřené hřiště na střeše budovy, všude jsou místa pro parkování kol, a to i v pozemních garážích. Přístup veškerých zaměstnanců i studentů k nám byl rovněž nevídaný – všichni zaměstnanci se znají a každý procházející se s námi pobavil, stejně tak na studijním oddělení se nám ochotně věnovali, nikde jsme během pobytu nenarazili na nikoho, kdo by neuměl anglicky (včetně kuchařky v jídelně).

Následující dny již byly pracovní – každý ze států představil svoji výuku. Dánové vzali geografie do terénu na průzkum ledovcových tvarů reliéfu, tělocvikáři si zkusili zahrát kriket. Slovinští geografové představili slovinský kras a nechali studenty modelovat tvary znázorněné na mapě z plastelíny, tělocvikáři představili pohybové hry. Pokus o integraci se tedy ani jednomu státu moc nedařil. To ovšem napravili Češi, kteří představili moravské folklorní tance, přičemž prvně byly popsány folklorní oblasti Hornácko, Hanácké Slovácko a Podluží z geografického hlediska, tělocvik pak spočíval v samotné realizaci tanečně-pohybových her (klobúková, slámečková, metlová). Dále proběhly diskuze o udržitelné výuce geografie a oblíbených činnostech v tělesné výchově. Za českou skupinu byla připravena prezentace o udržitelnosti terénní výuky a možnostech využití moderních technologií ve výuce.

Další částí programu byla návštěva základních škol, odděleně pro geografie a tělocvikáře. Skupina geografů zamířila Elsted Skole nedaleko Aarhus. V Dánsku proběhla před několika lety zásadní kurikulární reforma, která se naprosto odlišuje od českého kurikula. Např. žáci na základní škole nejsou v Dánsku až do 8. třídy nijak hodnoceni. Je pouze na nich, jak studují, ale šok přichází právě v 8. a následně v 9. třídě, kdy se rozhoduje o jejich dalším osudu a začíná testování. Integrace zeměpisu a tělesné výchovy probíhá naprosto samovolně, kdy mají žáci možnost o přestávce využít školního dvora s hřišti, prolézačkami a dalším vybavením. Pro nás bylo nevídané, že dvůr byl plný žáků a ty nikdo nehlídal. V Česku by učitel zešedivěl a určitě by neprohlásil, když by šel kolem žaček, které si o přestávce hověly ve větvích stromu: „To je náš zvláštní druh opic.“ Také výuka probíhá odlišně. Na první

navštívené hodině si žáci pomocí rolové hry vyzkoušeli mezinárodní obchod mezi různě vyspělými státy světa, učitel celou hru ovlivňoval z pozice „centrální banky“. Na druhé hodině si žáci na vlastních počítačích, které si nosí dle konceptu BOYD (bring your own device, a to proto, že jsou na vlastní počítač zvyklí a mají ho nastavený podle svých potřeb; v případě, že si žák nemůže počítač dovolit, škola mu ho bezplatně zapůjčí) zkoušeli samostatně vypracovat prezentaci na zadané geografické téma. Na konci každé hodiny, a to jak na univerzitě, tak na základní škole probíhá hodnocení hodiny, na které u nás už většinou nezbyvá čas. Také zde jsme byli překvapeni bezvadnou znalostí angličtiny žáků.

Skupina českých (vlevo Hana Svobodová, vpravo Jaromír Kolejka), slovinských a dánských geografů před Elsted Skole.

Foto: Hana Svobodová

Celá akce byla zakončena diskuzí o směřování a budoucnosti C.A.L.M.A.Z.u. a případném rozšíření skupiny. Následující setkání je plánované na konec srpna 2016, po třech letech opět ve Slovinsku, kde celá spolupráce v roce 2012 začala. Bližší informace o skupině jsou uvedeny na webu <http://maaros9.wix.com/calmaz#!about1/>

Hana Svobodová